

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedzie i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACJE METEOROLOGICZNE.

Dzien odzina	Bar. do 0° R. w miar. barvz.	Stop. ciepla odl. Reau.	Psy- no- me "	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne różne uwagi		
3	0 21" 0.	400	4.	9 3.	50	W. Zachodni słaby	Chmurno	Deszcz
	2 0.	920	+ 10.	1 3.	77	Pi. Zachodni mocny		Deszcz
	10 1.	210	+ 7.	0 3.	23	PP. Zachodni sredni	Pogoda z Chmurami	

Wiadomości zagraniczne.

— Warszawa 30 Września. —

Wczoraj o godzinie w pół do 3 z południa, odbyła się próba drogi żelaznej Warszawsko-Wiedeńskiej, na przestrzeni kilku werstowej od głównej stacji w Warszawie. JJ00. Xstwo Jchmość Namieśnikostwo w towarzystwie znakomitych osób, byli obecni teje próbie, wykonanej za pomocą maszyny parowej, pochodzącej z zakładów Jana Cockerill w Seraing, którą prowadził mechanik Ward. Machina przebiegała kilkakrotnie po szynach w rozmaitym stopniu prędkości biegu; a właśnie gdy to działo się, przejeżdżała drogą Jeruzolimską karetą Kuryerska, tak, że obecni mogli zaraz ustanowić stosunek odpowiedni prędkości tych dwóch rodzajów środków komunikacyjnych. Nowość ta pożądana i mnogie rokująca korzyści dla kraju tutejszego, będzie na zawsze pamiętką. Cała część drogi żelaznej w obrębie miasta, była otoczona mnóstwem ciekawych wszelkiego stanu; a na Jeruzolimskiej alei, panował ruch niezwyčajny. W ogólności było osób kilkanaście tysięcy.

— Petersburg 19 Września. —

Ogłoszono zezwolenie N. Cesarza, aby tak nazwani »szlachta xiążęca« w Gruzji i Imeretji, byli wolni od placenia podatków, póki nie zostaną ostatecznie potwierdzone prawidła o rozpatrywaniu dowodów rodowości xiążęcej i szlacheckiej w Gruzji i Imeretji.

Ogłoszono potwierdzone przez N. Cesarza postanowienie Komitetu Ministrów, objaśniające przepisy o pensjach dla familij urzędników, którzy pełnili służbę bezpłatnie.

— Dnia 20 Września —

N. Cesarz Jmć, przy rozstrzygnięciu przedstawienia dowódcy korpusu Kaukaskiego, względem nagrodzenia dwóch oficerów z muzułma-

nów orderem ś. Jerzego klasy 4, za znakomitą waleczność w polczkach przeciwko goralom najwyżej rozkazać raczył: aby, zamiast wizerunku ś. Jerzego, umieszczony był na krzyżu orzeł cesarski, i aby to służyło za ogólne prawidło na przyszłość przy udzielaniu muzułmanom naszych orderów.

— Berlin 22 Września. —

Dnia 3 września odbyło się w obecności Ministra wojny, Jenerala Boyen położenie kamienia węgielnego do twierdzy Lec (Lötzen) w prowincyi Pruskiej.

Postanowionem już zostało, iż kolej żelazna z Królewca do Berlina pójdzie przez miasta: Brandeburg (w Prusach wschodnich), Braunschweig, Elbląg, Malborg, Rwidzin i Gradziadz, tam zbudowany będzie nader kosztowny most przez Wisłę, z tąd pójdzie jedna kolej przez Swiec do Bydgoszczy i Poznania, a druga przez Tczew, do Gdańska; kolej żelazna z Poznania do Głogowa pójdzie przez miasta Moszyn, Czempin, Kościan, Leszno Wschowę i Schlichtingsheim.

— Lwów 21 Września. —

Obrazy sejmowe odbywają się codziennie w gmachu naukowego zakładu Ossolińskich. U Arcyxcia bywają codzien objady dla obywateli stanowych, a u hrabi Alfreda Potockiego zebrania wieczorne, które zwykle dopiero po teatrze się zaczynają i sutą kończą wieczera.

Podziwienia godną jest ta przedwczesność talentów. Ktorej teraz mnogie, osobliwie w świecie muzycznym mamy przykłady. Ledwie dni kilka minęło, jak mieliśmy sposobność podziwiać znakomity talent skrzypka Neumana, a już drugi również 13letni młodzieniaszek, ziomek nasz Teodor Leszetycki, wystąpił przed naszą publicznością z koncertem na fortepianie d 19 h. m. Talent jego zasługuje z tego względu na szczególniejszą uwagę, że siłą fizyczną wyż-

szą nad swój wiek obdarzony, do nie pospolitej biegłości nauką i wprawą osiągniętą, łączy za, dziwiącą biegłość w palcach; a wiadomo ile, gra na fortepianie zależy nie tylko od umiętętego ale i wyrazistego przycisnięcia klawiszów, cieniującego siłę we wszystkich jej stopniach od uderzenia gromu aż do niknącego echa. Nie wdając się w umięty rozbiór gry p. Leszetyckiego, powtarzamy chętnie zaszczytne pochwały, jakie uzyskał w Wiedniu, tej muzycznej stolicy, która nie raz była próbiczym kąmieniem najpierwszych talentów muzycznych. I że są sprawiedliwe, śmiało potwierdzić możemy, pomni jeszcze na wrażeń, jakie u nas sprawił ten młodociany wirtuoz. Jeżeli z jedą strony zadziwia łatwość, z jaką wylamuje się z przejść najtrudniejszych, których sobie nie szczędził w wyborze odegranych kompozycji Thalberga, Döhlera i Chopina, to z drugiej znowu strony ujmuje wdzięk i gust, któremi umiła najdziwsze akordy. Posiada zaś prócz tego w wysokim stopniu wszystkie wymysły dzisiejszej gry fortepianowej; a kto w naszym czasie chce grać dobrze, musi mieć palec doskonale wylamane i rzucać się po klawiszach chętniej od myśli: jakoż słuchając pana Leszetyckiego zdawało nam się nieraz słyszeć więcej niż dwie rąk, tak obszerna masa tonów wylewała się, tak sprzeczne i rozrzucone tony spływały się w harmonijną całość. Obsypała go nasza publiczność w teatrze Hr. Skarbka zebrana najszczytniejszymi pochwałami. Nasz najdostojniejszy Arcyksiążę zaszczycił bytnością swoją ten koncert.

— Londyn 18 Września. —

Gazette zawiera nominację p. Malet dotychczasowego sekretarza poselstwa w Wiedniu, na nadzwyczajnego posła i pełnomocnego ministra w Stulgardzie.

Okręt *Montrose* przywiózł nam wiadomość z Lizbony pod dniem 10 września, że ministerstwo portugalskie powzięło nakoniec postanowienie zgromadzenia kortezów; izby mają się zebrać już dnia 30 b. m.

Gazeta Times, która jeszcze przed kilku tygodniami z wielką nadętością deklamowała przeciwko zamiarom francuzów i szczególnie zajęcie wyspy Mogadorskiej uważała za *casus belli*, teraz po zawarciu pokoju między Francją i Marokiem zaprzecza zupełnie, aby kiedykolwiek nie ufała polityce gabinetu francuzkiego, i za najważniejszy rezultat zawarcia pokoju przytacza powszechne przeświadczenie, że groźnego niebezpieczeństwa dla pokoju obawiać się nie należy, dopóki lord Aberdeen i pan Guizot zostawą będą na czele dwóch gabinetów.

W *Globe* czytamy: Jacht królewski *Wiktorja* i *Albert* otrzymał rozkaz, aby był w pogotowiu dnia 30 września, w którym to dniu królowa opuści Szkocję i d. 2 paźd. przybędzie do Windsor.

Z Cap-Haitien piszą pod d. 9 sierpnia, że projekt podzielenia wyspy Hajti na trzy oddziel-

ne państwa, został zaniechany, i że Port-au-Prince uznane zostało za stolicę północnej, zachodniej i południowej części. W hiszpańskiej niegdyś części panują jeszcze rozruchy.

Dom bankowy Howard, Wyck i kompania otrzymał od władzy municypalnej pozwolenie urządzenia wśród Londynu przystani (embarcadere) i połączenia jej promieniami kolei żelaznych ze wszystkimi przystaniami dróg żelaznych, które się rozbiegają z Londynu i okolic we wszystkie kierunki. Z powodu niezmierniej rozległości Londynu, ten środek ułatwi i skróci nadzwyczajnie podróże i krążenie ładunków towarów; na dowód tego dość jest przytoczyć, że przejazd ulicami w zwykłych powozach z kanału Regenta do przystani drogi żelaznej w Easton, zabiera dwa razy więcej czasu, niż podróż z Easton do Bath lub Bristol drogą żelazną.

— Madryt 11 Września. —

Książę Glücksberg zachorował w Madrycie, ale wkrótce ma tu przybyć.

Słychać, że rząd ma zamiar wysłać do Nawarry 7000 wojska.

Całkowicie jeszcze trwają pogłoski o blizkiej zmianie ministerstwa.

Z Paryża 18 Września. — W Nawarze, jak we wszystkich innych prowincjach, karliści biorą żywy udział w wyborach. Nie ulega wątpliwości, że to stronnictwo w Nawarze zupełnie odniesie zwycięstwo nad umiarkowanymi. Na wszystkich innych punktach kraju tryumf jego jest niepewny, i trzeba to zawsze uważać za przesadę, gdy niektóre pisma donoszą, że karliści będą mieć w kongresie przynajmniej 50 głosów. Gdzie niegdzie objawiane obawy o wznowieniu wojny domowej, są zresztą, jak się zdaje, przedwczesne. Stronnicy Don Karlosa nie okazali dotychczas w żadnym kroku swoim zamiaru przeniesienia walki z pola parlamentarskiego na pole bitwy. W niektórych częściach kraju, mianowicie w Andaluzji i północnej Katalonii, pojawiają się wprawdzie znowu liczne zbrojne bandy, atoli tych ludzi więcej się powinny lękać klasa podróżnych, aniżeli tron i istniejąca ustawa. Nowi ci guerylasy ograniczali się dotychczas na rabowaniu dyliżansów i poezt, a ich ambicją nie wyszła dotąd za granice zwykłego rozbójniczego rzemiosła.

Spokojność publiczna w Barcelonie, naruszona dnia 7 przez nieposłuszeństwo kilkuset młodych popisowych, przywrócona została silnym wystąpieniem jlnego kapitana, bez użycia właściwych gwałtownych środków.

— Włochy. —

Podróźni z Neapolu opowiadają, że tam spodziewają się wkrótce ujrzeć nowy wybuch Wezuwiusza. Kraster zapelniony jest całkiem żarzącą się lawą, i wszystkie okoliczne studnie utraciły swą wodę.

— Belgrad 11 Września. —

Prymacy serbscy Wucicz i Petroniewicz przy-

byli do Belgradu, i z oznakami wielkiej radości zostali przyjęci, przyczem prywatne osoby współubięły się z Paszą i rządem serbskiem. Odgłos dzwonów i grzmot dźwięk z kilku punktów zwiastował we dnie ten uroczysty wypadek; w nocy zaś nad Bradzarem, przy górze Hallawa i innych miejscach wznosiły się ognie radości, do czego pojedynczy Serbowie dostarczyli własnym kosztem ogromną ilość materyłów.

Rozmaitości.

LIST O TRZECH PIECZĘCIACH.

Z papierów starego żeglarka.

Niech żyje morze! Mnie się nigdy dobrze na stałym lądzie nie wiodło. Stały ląd jest to różnorodna, różnych przedmiotów mieszanina; jest to zbudowane dziecko morza, które się nadaremnie swoim rodzimym samobytem przechwala, a jednak swojej wilgotnej rodowitości zatrzeć nie może, zawsze się do morza, jako do swego macierzyńskiego łona o pomoc uciekać musi. Ja się nie mało gruntownemu zbadaniu rzeczy oddawałem i doszedłem, że wszystkie twory lądowe są właściwie tylko młóćwięcią ogładzoną i okraszoną tworami morza; i mógłbym o tem grubą książkę napisać; ale ponieważ w służbie morskiej żyję, więc bym nie i moję umiejętność o stronictwo posiadano, a ja się bez tego obejść mogę.

Wszelkie nauki żeglarskie odbyłem należycie. Jeszcze będąc dzieckiem, ile razy morze swojemi dłońmi, pocziwami, zielonemi oczami na mnie spojrzęło, gniewałem się o to mocno, że mię natura niewygodnym, płucowym organem do wyższej atmosfery przywiązała i nie dozwoliła zatopić się w piękną kryształową głębinę, po której nieustannie płynąją; jażbym nigdy fałszywego lądu nie zwiłdził.

Mam wielką nienawiść ku ziemi, bo wszystko złe com przecierpiał, od stałego lądu wyszło, ztańdł się do mojego okrętu przyczepiło, a nawet mi samo świeże powietrze morskie zatruto. Niech więc porwa ląd stały! nie raz sobie pomyślałem. Opowiem wam zdarzenie, które, jak się spodziewam, usprawiedliwi zawziętość moją.

Mówiłem już, że odbył należycie moją morską naukę: będąc jeszcze chłopcem, wpadłem już kilka razy w wodę; świadectwem przebytej choroby morskiej mogę się wykazać, byłem jako młotek tego nieraz przetrzepany a jako żołnierz morski kulami podziurawiony; byłem jako kapitan okrętów kupieckich przez korsarzów, a jako korsarz znowu przez kapitanów okrętów kupieckich Posiekany. I jeśli kiedyś nazawsze, jak sobie tego nieraz w chwilach mojej hipokondryi życzę, rzuci mnie szalona burza w zielone, odęte objęcia mojej przyciątki, natenczas będzie się przynajmniej życie moje mogło konsekwencyą pochłubić, o co mojej dumie najbardziej chodzi.

Zle się wówczas działo we Francyi, gdy własnie został kapitanem małego, lecz wcale niegorszego kupieckiego okrętu. Śmiertelną chorobą porażony był kraj cały, z tysiącnych ran krew sączył, sam je w swoim szaleństwie rozdierał, a przecież nie mogło to tykwałe życie ostatniego wyzionąć ducha. Wściekła burza anarchii zawich-

rzyła całe królestwo; zycziwego sternika, który nie zdołał od jednego razu zakłść tej burzy, zamordowała szalona tłaszcza; — cały potężny okręt tego państwa miał się już tylko rozbić. Straszne to były czasy! Widziałem tylko niektóre uboczne sceny tej morderczej tragedyi, lecz odtąd wzmogła się moja niechęć ku stałemu lądowi do najwyższego stopnia, i stała się już niewyleczoną.

Dobrych żołnierzy morskich także wtedy nie było. Dawna królewska marynarka, Bóg świadkiem, wcale nie najgorsza, utraciła nagle wszystkich swych oficerów; musiano tedy naturalnie chwycić co się gdzie nastreczyło. Tak się stało, że i ja, który się nigdy o lądowy gmio nie troszczyłem, otrzymałem niespodzianie wezwanie. Dla nowości przyjąłem mi nie dawano. Otoż poruczono mi komendę brygu *Marat*. To nienawistne nazwisko, którem się już wtenczas z całej duszy brzydziłem, omal mnie nie skłoniło porzucić tę całą sprawę. Na końcu jednak pomyślałem sobie: Niezadługu wyskrobiecie wy sami to plugawe nazwisko, i tak przyjąłem służbę.

Był to 28 Fruktidora r. 1797, gdy otrzymałem rozkaz przygotować się w podróż do Kajenny. Miałem tam zawieść 60 żołnierzy i jednego wygnańca, pozostałego jeszcze ze 183 nieszczęśliwych towarzyszy, których już fregata „*Decade*“ przed kilku dniami na pokład zabrała. Zalecono mi z nim obchodzić się łagodnie a pierwszy mandat dyrektoryatu zawierał w sobie drugi, trzema czerwonymi pieczęciami zamknięty, z których średnia pieczęć była nadzwyczajnej wielkości. Tego drugiego mandatu nie kazano mi otwierać wprzódy, aż póki nie dopłyniemy pierwszego stopnia północnej szerokości, to jest, póki nie będziemy mieli właśnie równik przebywać. Zresztą miał ten polecny mi list nader dziwaczny postać: był on długi i tak szczelnie złożony, że ani przez kopertę, ani żadnym innym sposobem nie można było dojść najmniejszego słowa jego wewnętrznej treści. Z początku śmiałem się z tego papierowego owocu, który dopiero w pobliżności równika miał dojrzeć i być zerwanym; później jednak, bo jak powiadałem, mam niejaki nałóg do hipokondryi, — złościł mnie ten niemy papierowy towarzysz, który swemi trzema czerwonymi oczami tak niemo i bezczelnie na mnie patrzył, jak gdyby się tą, w brzuchu swoim zawartą tajemnicą chciał pyszczyć; jednakże później na jego widok zaczął mnie jakiś tajemny strach przejmować. Na każdy wypadek musiał to być jakiś list niepoczciwy. Poczóżby inaczej z taką wymyślną dokładnością wznaczał czas i miejsce, kiedy i gdzie miał powiedzieć, co tak w sobie tajno ukrywał? Był on opieczony w stałym lądzie i miał też cały podstępny; nieszczęry charakter stałego lądu, dla tego był mi nieznośnym, i byłbym wolał raczej darować mu zupełnie jego tajemnicę, po której i tak nie wiele dobrego spodziewać się mógłem. Włożyłem ten złowrogi list pod szkło starego angielskiego pendulu, który nad mojem łóżkiem wisiał.

Był to prawdziwe żeglarskie łóżko. Nie jestem bynajmniej próżnym, ale mogę zapewnić, że podobny ciężki nie może być tak ładnie urządzone, jak pokój okrętowy. Każda rzecz ma tu swoje małe miejsce, swój ćwieczek. Niech się okręt jak chce kołysze, wszystko tu trzyma się w najściślejszym porządku. Wszystkie ruchomości są tu urządzone podług formy okrętu i jego małych pokojów. Moje łóżko była to skrzynia. Otworzy ją, spałem w niej, a zamknąwszy ją,

miałem z niej sofę, na której sobie lulkę kurzyłem. Niekiedy służyła mi też za stolik, a wtenczas trzeba było siadać na jedną z baryłek, co w moim pokoju stały. Ale za to podłoga pokoju była gładka jak machoń, a świeciła się jak brylant. Jednem słowem, było wcale ładny pokój, jakoteż w ogólności i cały mój bryg, wyglądał nie lada jako.
(D. c. n.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 3 do dnia 4 Października.

Lauterbach Juliusz, Winiarski Wincenty, Rosen Elżbieta, Perseley Edward, Provincial Jan, Nichaus Florenz, Trzebińska Franciszka ob., Łubiński Kazimierz hr., Panczakiewicz Kazimierz ob., z Polski;

Baum Marya, Jabłonowska Marva ob., Richter Ambroży, Okulski Stanisław ob., Radziszewska Karolina ob., z Galicji; -- Liszewski Ignacy, Onnen Jan ob., Brzezański Antoni, Kurosz Leokadya ob., z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Lauterbach Juliusz, Maliński Franciszek, Tugenthat Ludwika, Brzozowski Julian ob., Zdzitowiecki Cypryan ob., Szczańska Justyna, Pawleczyński Iwan, Pawleczyńska Marya, Bzowski Teofil ob., Bontani Michał ob., do Polski; -- Goczałkowska Wiktorya ob., Starzewski Michał, do Galicji; -- Bonn Gustaw, Baum Marya, do Pruss.

Doniesienia Urzędowe.

Nro 5135.

WYDZIAŁ DOCHODÓW PUBLICZNYCH I SKARBU
W SENACIE RZĄDZĄCYM

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

W wykonaniu postanowienia Senatu Rządzącego z d. 20 Września b. r. N. 4551 podaje do powszechnej wiadomości, iż w dniu 17 Października 1844 r. odbywać się będzie w biurze Wydziału Dochodów Publicznych licytacja *in plus* przez opieczętowane deklaracje na wypuszczenie w trzech letnia dzierżawę od 1 Stycznia 1845 poczynając, Dochodów niestałych M. Krakowa, mianowicie: opłaty konsumcyjnej od wszelkiego rodzaju wytworów gorzelnianych, i innych trunków, oraz sycenia miodu, niemniej myta rogatkowego, mostowego i t. d. a to na zasadzie Taryfły i warunków w biurze namienionym przejrzanemi być mogących; *proetium fisci* ustanowionem jest w kwocie zł. 391,724 gr. 13 rocznego czynszu. Deklaracje składane być mają wedle wzoru poniżej umieszczonego, najdalej do terminu licytacji godziny 2 na ręce Senatora w Wydziale Dochodów Publicznych i Skarbu Prezydującego, *vadum* zaś wyrównywać powiuno 1/10 części ustanowionego czynszu, czyli zł. 39,172 gr. 13.

Wzór do Deklaracji.

Wskutek obwieszczenia Wydziału Dochodów Publicznych i Skarbu w Senacie Rządzącym Wolnego Miasta Krakowa z dnia 23 Września b. r. N. 5135 w *Dzienniku Rządowym* zamieszczonego, deklaram niniejszym z dzierżawy dochodów niestałych Miasta Krakowa płacić rocznie sumę złp. (tu wyszczególnić literami ilość pieniężną) a to wedle warunków przezemnie przejranych i zrozumianych. Zaświadczenie Kassy Głównej, jako należne *vadum* złożyłem, znajduje się na niniejszej deklaracji zamieszczone, i proszę o nakaz wydania mi tegoż w razie niewytrzymania się (tu wyrazić komu, czy deklarantowi, lub umocowanemu przez niego, dalej wyszczególnić datę, Imię i Nazwisko).

Ostrzega się ażeby deklaracje pod nieważnością pisane były wyraźnie bez przekreśleń lub zastrzeżeń, a oraz aby na wierzchu takowej napisanem było »Deklaracja co do licytacji dzier-

żawy dochodów niestałych Miasta Krakowa przez Wydział Dochodów Publicznych i Skarbu w d. 23 Września b. r. N. 5135 ogłoszonej, tudzież poświadczenie Kassy na złożone *vadum*.

Kraków d. 23 Września 1844 r.

Senator Prezydujący,

J. KSIEŻAŃSKI.

(2r.)

Sekr. F. Girtler.

Nro 373.

DYREKCYA OGÓLNA SZPITALI.

W Wolnem Mieście Krakowie.

Z powodu iż licytacje na wydzierżawienie dóbr Tropiszów, do funduszów Szpitala S. Łazarza należących w Królestwie Polskiem na granicy kraju tutejszego położonych, gruntami swemi dóbr Kościelniki w Dystrykcie Mogielskim dotykających, pismami publicznemi po dwakroć ogłoszone, dla braku pretendentów do skutku nie doszły; przeto Dyrekcyja Ogólna zawiadomia Publiczność, iż nowa licytacja na wypuszczenie w dwunastoletnią dzierżawę dóbr wspomnianych od dnia 24 Czerwca 1845 roku do tegoż dnia 1857 r. trwać mająca, w Sekretoryacie jęj przy Kassie Głównej W. M. Krakowa w gmachu S. Piotra umieszczonym na d. 24 Października r. b. od godziny 11 do 1 z południa przez deklaracje opieczętowane odbędzie się, a to od ceny czynszu rocznego w summie złp. 21,577 z góry w dwóch półrocznych ratach z dzierżawy tęj dotąd szpitalowi opłacanego, o 1/4 część, to jest: do kwoty złp. 16,183 zmniejszonej. Życzący sobie przeto dobra te wydzierżawić, złożą deklaracje w miejscu i czasie powyżej namienionych, w których wyraźnie zamieszczą, w jakiej summie czynsz roczny wyższy nad cenę ustanowioną, płacić z rzeczonych dzierżawy zobowiążą się, i do tych dołączą *vadum* w kwocie złp. 2,500, inne zaś warunki tęj dzierżawy, tudzież inwentarz na gruncie dóbr Tropiszowa znajdujący się, każdego czasu w miejscu odbyć się mającej licytacji odczytać sobie mogą.

Kraków d. 30 Września 1844 r.

Prezydujący.

SCHINDLER.

Sekr. Tyrański.